

ELŐSZÓ

Lapunk szerkesztősége mindig is nagy gondot fordított arra, hogy időben tervezze meg a Polanyiana leendő számait. Ezt a mostanit azonban *nem terveztük, nem tervezhattük meg előre*, ezt a természet kegyetlen törvénye diktálta: Társaságunk titkárának, a 35 éves korában infarktus következtében váratlanul elhunyt Újlaki Gabriellának emléke előtt tisztelgünk a következő oldalakon.

Írásainak újraközlésével idézzük meg a mindössze egy évtizedet felölelő életművet, amely elismerésre méltóan gazdag, sokszínű, eredeti.

Újlaki Gabriella nagy biztonsággal mozgott az esztétika, a filozófia, a hermeneutika, a tudományelmélet és jelesül a Polányi-életmű kutatása területén. Írásai kiforrott gondolkodóról-kutatóról tanuskodnak. Mi, akik jól ismertük (vagy hittük, hogy jól ismerjük) őt, most meglepetve fedezzük fel milyen értéket képvisel ez az alig egy évtizedbe beleszorítható életmű. Érdeklődése gazdag és szerteágazó volt, otthonosan mozgott - eredeti szakmáján, az esztétikán túl - azokon a területeken is, amelyeket alig pár éve vett birtokba.

Néhány évvel ezelőtt az ő ötletére és kezdeményezésére jött létre a Polányi Mihály Szabadelvű Filozófiai Társaság, amelynek kezdettől fogva titkára, lelkes propagátora, motorja, kutatásainak lelke volt. Nem keveset tett azért, hogy végre hazakerüljön a Chicagóban őrzött Polányi-hagyaték. Fáradhatatlanul ápolta kapcsolatainkat a külföldi Polányi-kutatókkal. Publikációiban, konferenciákon való szereplésében, kutatásszervezői kezdeményezéseiben utolérhetetlen volt. Munkabírása hihetetlen teljesítményekre sarkallta - s talán félre is vezette őt -, nem ismert lehetlent. Ne szépítsük a dolgot, bizony makacs és önfejű is volt, ha valamit elhatározott, azt minden áron keresztülvitte.

Nem kimélte magát s minden bizonnyal a romló egészségi állapota előtti szemethunyás bosszulta meg magát most az egyszer végérvényesen. Amikor ez év tavaszán *rövid időre* hazajött Belgiumból már nagy lehetett a baj, de sem ő, sem mi nem gondoltunk arra, hogy valami végzetes dologról lehet szó. Biztunk abban, hogy az intenzív terápia átsegíti őt a súlyos helyzeten. Sajnos nem ez következett be, hanem a legrosszabb: *elhasználta szíve* április 28-án felmondta a szolgálatot.

35 évesen távozott el, tele tervekkel s mot már mindörökre meg nem valósítható elképzelésekkel.

A legkevesebb, amivel Társaságunk Újlaki Gabriellának tartozik, hogy folytatja az általa megkezdett munkát.

Ezzel az Emlékszámmal tisztelgünk Újlaki Gabriella alakja előtt: az évek során megjelent írásait adjuk közre változtatás és kommentár nélkül. Az olvasóra bízunk, ítélje meg, mit tart felőlük.

Valamennyi itt közölt írás tudományos igényvel megírt tanulmány, kivéve a legutolsót, ami személyes jellegű vallomás. Ez a pályázatra beküldött írás arról tanúskodik, hogy Újlaki Gabriella nem tudott és

nem is akart kitérni az antiszemita kihívások elől. Úgy vélte, a holocaust áldozatok gyermekeinek és unokáinak kötelessége felvenni a kesztyűt és határozottan visszautasítani minden olyan fellépést, ami a kudarcot vallott ordas eszmét újra életre akarná kelteni.

Polányi Mihály Szabadelvű Filozófiai Társaság

Polanyiana 1993. 3. kötet, 3. szám, 49. o.

<http://www.kfki.hu/chemonet/polanyi/>

<http://www.ch.bme.hu/chemonet/polanyi/>

[Vissza a tartalomjegyzékhez](#)